

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Балабақшада ойната отырып оқыту тәсілдері

ЖАРИЯЛАНДЫ
31.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/174132/

Ибраимова Багдагуль Мергешовна

Лауазымы: Тәрбиеші

Алматы облысы

Жамбыл ауданы

Сұраншы батыр ауылы

«Батыр бол» бөбекжай-бақшасы

Кіріспе

Балабақшадағы оқу үрдісі балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға, танымдық қызығушылықтарын арттыруға бағытталған болуы керек. Балабақшада ойната отырып оқыту тәсілдері – бұл балалардың білім алуына қызығушылықтарын жоғалтпастан, әрі ойын түрінде оқу процесін ұйымдастыру. Мұндай тәсіл баланың өзіндік тұлғалық қасиеттерін ашуға, логикалық ойлауын дамытуға, тілін жетілдіруге, сондай-ақ әлеуметтік дағдыларын қалыптастыруға көмектеседі. Бұл мақалада балабақшада ойната отырып оқыту тәсілдерінің маңызы, әдістері және олардың бала дамуына әсері талқыланады.

1. Ойынды оқыту процесінде қолданудың маңызы

Ойын баланың өмірінде маңызды рөл атқарады. Ол тек көңіл көтеру ғана емес, білім мен дағдыларды меңгерудің де тиімді құралы болып табылады. Ойната отырып оқыту тәсілінің бірнеше маңызы бар:

- Табиғи қызығушылықты арттырады:** Ойында бала өзіне тән қызығушылықтарын қолдана отырып, жаңа білім мен дағдыларды жеңіл әрі қызықты түрде меңгереді. Бұл процесс баланың зейінін шоғырландырып, оқу барысында өзіне сенімділігін арттырады. Ойындар арқылы бала тәжірибе жинақтайды, өзінің жеке қабілеттерін ашады және жаңа тақырыптар мен дағдыларды өз бетінше игеруге ынталанады.

- **Танымдық белсенділікті дамытады:** Ойын барысында бала мәселені шешуге, логикалық ойлауға, себеп-салдар байланысын түсінуге үйренеді. Ойынның әртүрлі тапсырмалары балаға жаңа ақпаратты жүйелеу, оны дұрыс талдау және проблемаларды шешудің тиімді әдістерін қолдану дағдыларын береді. Бұл процессте бала ойлау қабілетін дамытып, танымдық процестерін жетілдіреді, өз бетінше шешімдер қабылдауды үйренеді.
- **Әлеуметтік дағдыларды қалыптастырады:** Ойын балаларды бірлесіп әрекет етуге, өз ойларын ашық білдіруге және өзара сыйластыққа тәрбиелейді. Бұл процесс барысында балалар бір-бірімен қарым-қатынас жасап, топтық жұмыстарда белсенді қатысуға үйренеді. Ойын кезінде олар бір-бірінің пікірін тыңдап, келісімдерге келіп, ортақ мақсатқа жету үшін күш-жігерлерін біріктіреді. Мұндай дағдылар олардың әлеуметтік ортада өздерін еркін сезінулеріне, көшбасшылық қабілеттерін дамытуға және ұжымда жұмыс істеу дағдыларын жақсартуға мүмкіндік береді.
- **Эмоциялық және шығармашылық дамуды қолдайды:** Ойын балаға эмоциялық тұрғыда бай тәжірибе жинауға мүмкіндік береді, ал шығармашылық тұрғыдан әр түрлі рөлдерде ойнау арқылы бала өзін еркін білдіруге үйренеді. Ойын барысында бала өз эмоцияларын танып, оларды басқаруға, сондай-ақ фантазия мен қиялды дамытып, жаңа әлемдерді қалыптастыруға қабілетті болады. Бұл шығармашылық процесстер балаға өзін-өзі танып, түрлі жағдайларда шешім қабылдауға көмектеседі. Сонымен қатар, эмоциялық тәжірибе баланың көңіл-күйін тұрақтандырып, өзіндік сенімділігін арттыруға ықпал етеді.

2. Ойынды түрлендіру әдістері

Ойынды әр түрлі тәсілдермен оқыту процесіне енгізуге болады. Мұндай тәсілдер балалардың қызығушылығын арттырып, олардың оқу процесіне белсенді қатысуына көмектеседі:

- **Рөлдік ойындар:** Балалар өздерінің қиялдарын іске асырып, әртүрлі рөлдерде ойнау арқылы әлемді танып, сонымен қатар тілдік және әлеуметтік дағдыларын дамытады. Мысалы, дәрігер, мұғалім, сатушы сияқты түрлі рөлдерге еніп, оларды орындау арқылы балалар білім алады.
- **Қимылды ойындар:** Бұл ойындар балалардың физикалық дамуына оң әсер етеді. Жүру, жүгіру, секіру сияқты әрекеттер арқылы бала өз денесін бақылап, қозғалыс дағдыларын жетілдіреді. Мысалы, «Түлкі мен қоян» ойыны немесе «Құрылысшы» ойындары баланың моторикаларын дамытуға бағытталған.
- **Құрылыстық ойындар:** Лего, құммен ойнау немесе әртүрлі материалдардан құрылыс жасау ойындары баланың кеңістіктік ойлауын дамытады және

шығармашылық қабілетін ашады.

- **Табиғатпен байланысты ойындар:** Табиғатқа жақын жерде, мысалы, бақшада немесе алаңда балаларды табиғатпен таныстыру ойындар арқылы жүзеге асады. Олар өсімдіктер мен жануарларды бақылап, табиғат құбылыстары туралы білім алады.

3. Ойнаудың білім беру процесіндегі рөлі

Ойын білім беру процесінде маңызды рөл атқарады, себебі ол балалардың дамуына қажетті дағдыларды қалыптастыруға көмектеседі. Ойнау барысында бала тілдік дағдыларын дамытып, жаңа сөздер мен фразаларды үйренеді және оларды сөйлеу процесінде қолдануды меңгереді. Сонымен қатар, ойын балаға логикалық ойлау дағдыларын қалыптастыруға мүмкіндік береді, себебі ол шешім қабылдау, тапсырмаларды орындау арқылы өз ойлау қабілетін жақсартады. Ойын кезінде балалар назарын шоғырландырып, нақты мақсатқа жетуге тырысады, бұл олардың зейінін және қабылдау қабілеттерін арттырады. Әлеуметтік дағдылар да ойын арқылы дамиды, себебі балалар топта ойнау барысында бір-бірімен тіл табысуды, түсінісу жолдарын үйреніп, әлеуметтік өзара әрекеттесуді меңгереді. Ойнау – бұл білім алудың әдісі ғана емес, сонымен қатар балаға жаңа тәжірибе мен дағдыларды игеруге мүмкіндік беретін қуанышты процесс.

4. Ойынды ұйымдастыру әдістері

Балабақшадағы тәрбиешілер мен педагогтар ойындарды білім беру процесінде тиімді пайдалану үшін бірнеше әдістерді қолдана алады:

- **Ойын алаңдарын ұйымдастыру:** Балабақшадағы ойын алаңдары балалардың қиялдарын дамытуға, шығармашылықтарын шыңдауға және білімдерін кеңейтуге жағдай жасайды. Бұл алаңдар баланың физикалық дамуына, әлеуметтік дағдыларын қалыптастыруға және эмоциялық жағдайын жақсартуға мүмкіндік береді. Ойын алаңдарында балалар бір-бірімен қарым-қатынас орнату арқылы топтық жұмыс дағдыларын үйренеді, өз ойларын жеткізуді және тыңдауды меңгереді. Әр түрлі ойын жабдықтары мен ойын түрлері баланың танымдық белсенділігін арттырып, жаңа дағдыларды дамытуға ықпал етеді.
- **Ойындар арқылы сабақтар өткізу:** Ойын әртүрлі пәндермен байланыстырып, сабақтарды қызықты ету үшін қолданылады. Мысалы, табиғатқа байланысты ойындар балаларға өсімдіктер мен жануарлар әлемін түсінуге көмектесе, математикалық есептерді шешу ойындары сандық дағдыларды дамытуға ықпал етеді. Ойындар баланың зейінін арттырып, шығармашылық қабілеттерін шыңдайды. Сабақтың мазмұны мен ойын түрлерін тиімді үйлестіре отырып,

бала жаңа білімді ойын арқылы жеңіл әрі қызықты түрде меңгереді. Сонымен қатар, бұл әдіс баланың өз бетінше ойлану, мәселені шешу және логикалық ойлау дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.

- **Жеке және топтық жұмыстар:** Кейбір ойындарды жеке ойнау дағдыларын дамыту үшін, ал кейбірін топта ойнау арқылы балалар арасында ынтымақтастықты арттыру үшін ұйымдастыру қажет. Жеке ойындар баланың өз бетінше ойлауын, шешім қабылдау қабілетін дамытуға ықпал етсе, топтық ойындар балаларға бірге жұмыс істеп, өзара түсіністік пен коммуникация дағдыларын жетілдіруге мүмкіндік береді. Топта ойнау кезінде балалар бір-бірімен әрекет етіп, ортақ мақсатқа жетуге ұмтылады, бұл олардың әлеуметтік дағдыларын арттырады және достық қарым-қатынастарын нығайтады.

Қорытынды

Балабақшадағы ойната отырып оқыту тәсілдері – бұл балалардың білім алуын ойын арқылы қызықты, тиімді және шығармашылық жолмен жүзеге асыратын маңызды әдіс. Ол балалардың тілін, логикалық ойлауын, әлеуметтік дағдыларын дамытып, шығармашылық қабілеттерін арттырады. Ойын балаға жаңа білім мен дағдыларды меңгеру, ой-өрісін кеңейту үшін бірегей мүмкіндік береді. Сондықтан тәрбиешілер мен педагогтар ойындарды тиімді пайдаланып, балалардың білім алу процесін қызықты әрі өнімді ете алады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. **Көшімбетова С. Инновациялық технологияны білім сапасын көтеруде пайдалану мүмкіндіктері. – Алматы: Білім, 2008.**
2. **В.С.Кукушкин. Педагогикалық технологиялар**
3. **Меңжанова А. «Мектеп жасына дейінгі балаларжы көркем әдебиет арқылы тәрбиелеу/ методикалық құрал/**

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimgger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.